

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada numero per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

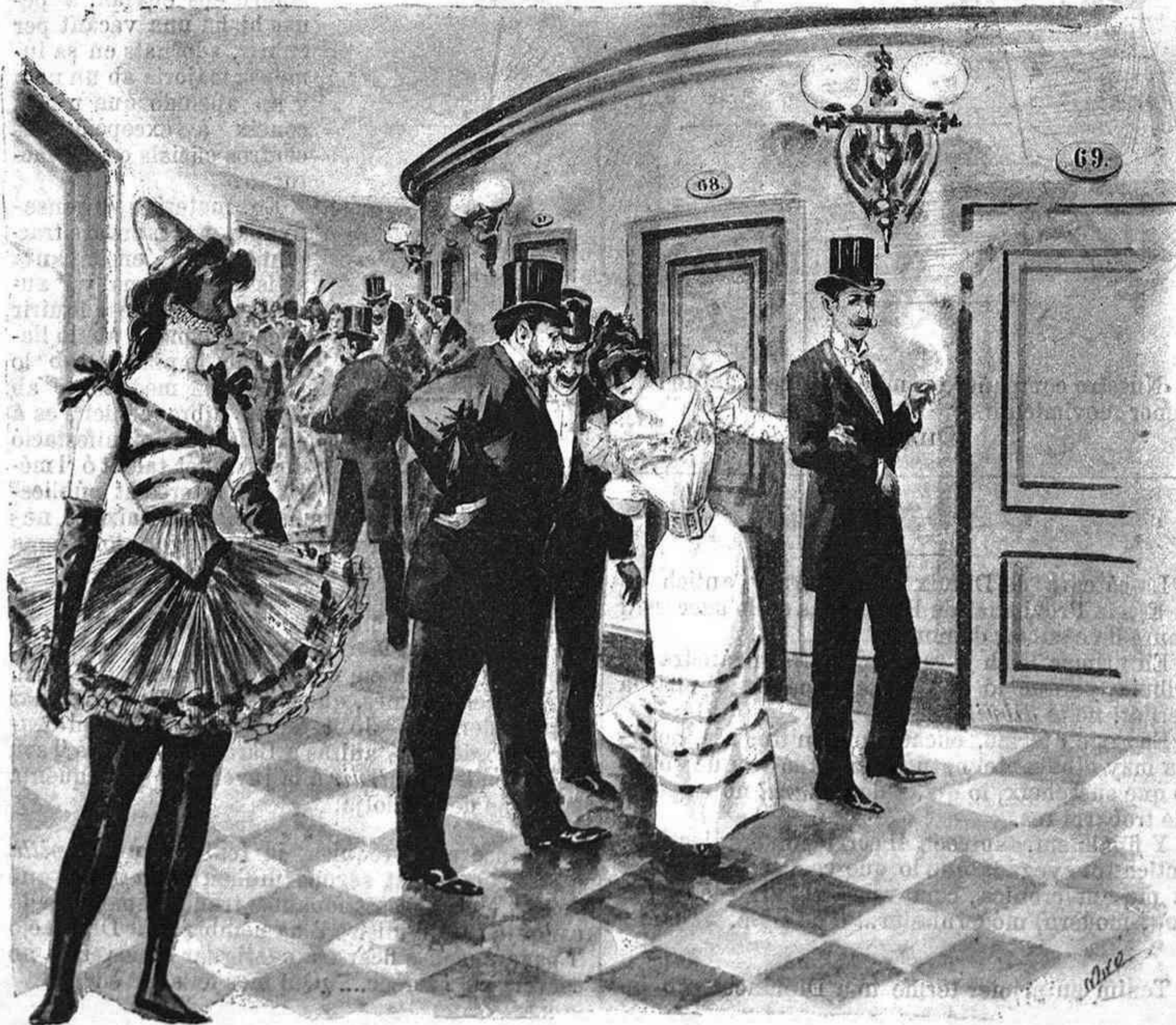
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5.

EN UN CORREDOR DEL LICEO

Per descansar de la dansa
als palcos solen pujar.

¡Vaya, vaya una manera
de descansar!

L' ESTRENO D' UNA ESCUPIDORA

«Nuestro compañero... [miraba la cosa del todo [impasible]] y sin hacer el menor movimiento.»

(DILUVI del 20 de Febrer.—Ed. del dematí.—Pag. 7.)

CRÓNICA

La càtedra de Dibuix del natural y antich de la Escola Provincial de Bellas Arts en lo successiu haurà de cambiar de nom.

En primer lloch ja no podrà dirsen càtedra de Dibuix, porque lo que passa ab motiu d' ella, la veritat, no té dibuix.

En segon terme, encare que 'n tingués, no seria may dibuix del natural, en rahó de que en tot lo que succeheix, lo qu' es de *natural* no es possible trobarhi res.

Y finalment, tampoch li correspon l' adjectiu d' antich tota vegada que lo que va á ser objecte de la present crónica, com veurá 'l curiós lector, es nou, modern, moderníssim ... fi de sigle.

Tenim en primer terme una Diputació provin-

cial tan bonatxona, tan complacent, tan campetxana, que desde fa molts anys tolera que certas escolas qu' ella sosté ab fondos de la provincia, estigan, per lo que respecta al personal, á l' entera disposició del govern de Madrit.

La Diputació satisfá 'ls sous y 'l govern de la vila del Os nombra als catedràtics que han de disfrutarlos. Per lo vist no disposa encare de prou puestos pels amichs en la complicada administració del Estat, que necessita aquesta desembocadura pera colocar recomenats y atendre compromisos.

Y de aixó 'n resulta que contra lo que prescriu l' antich adagi: «Qui paga mana», per lo que respecta á las escolas provincials, «qui paga, aguanta la capa.»

Á la Provincia de Barcelona li costa tots los anys una suma considerable aqueixa obligació que se li ha imposat, d' engreixar als professors que de Madrit ens envían, á penas hi ha una vacant per cubrir, adornats en sa inmensa majoria ab un nom y un apellido que ningú coneix á excepció dels centros oficials que 'ls facturan.

En materias d' ensenyansa, y mes encare tractantse de l' ensenyansa artistica, la fama y l' autoritat s' han de adquirir necessariament ab lo llapis, ab lo pinzell, ab lo palillo de modelar, ó ab algún llibre técnich, es á dir ab una manifestació positiva del talent ó 'l mérit del interessat pública-

ment reconeguts. Donchs bé, res de aixó 's necessita per ocupar una càtedra, segons lo sistema novíssim dels gatuperis ministerials.

Los ministros espanyols ho poden tot... porque á tot s' atreveixen. ¿Per ventura de un tros de marmol no se 'n fá una estàtua?... Donchs ells de un tros d' estuch ne fan un catedràtic. Per aixó, no 's necessita més, que agafar la ploma y firmar una credencial.—Jo 't faig sabi, jo 't faig professor.... Desde avuy anirás á Barcelona á cobrá 'l sou pel treball de *destruir* á la juventut que frequenta las aulas de la Llotja.

Y sense altre requisit, ja tenim á un *Capilla* qualsevol, parent segons diuhen *nada menos* que del Sr. Moret, possessionantse tranquilament de la canonjia. Lo ministre l' ha nombrat, la Diputació 'l pagarà, sense ficarse á averiguar si serveix ó no serveix pel càrrech.... ¿Quí mes fells qu' ell?

De moment se 'l nombra professor interi, pero ab sou, sent expulsat de la càtedra un distingit artista de la terra que interinament la desempenyava de franch. Las interinitats se prolongan y després de alguns anys donan dret á ingressar en la plantilla del professorat y á ocupar càtedras definitivas. Y quan arriba aquest cas, encare que 'l Sr. Moret tinga la desgracia de morir-se, ja ningú té poder bastant pera remoure al seu protegit per mes *Capilla* que sigui.

¿Van entenent la manya?

Unicament aixis s' explica que 'l Sr. *Capilla* vaja venir á Barcelona y no á exercir l' ensenyansa, perque res pot ensenyar, qui res sab, sino mes bé á apurar los set calzers de amargura, sense que may 'l cor li haja dit:

—Home, aquí t' han conegut desseguida: los últims

alumnos de la téva classe saben mes de dibuix que tú qu' ets lo seu professor.... ¿Cóm es que no te 'n vas? ¿Per qué no plegas el ram y no te 'n tornas á Madrid á demanar al téu padri que 't busqui un altra colocació menos exposada á compromisos?

Aixó que hauría de dirli 'l cor, li han dit cara á cara 'ls seus alumnos, que per lo vist no tenen pels á la llengua. y no sols li han dit, sino que ademés li han demostrat, com ho probarém qualsevol dia qu' estiguém de humor, sens mes que fer una pintura fidel, fotogràfica, de la classe de Dibuíx del natural y del antieh, durant lo temps que ha estat baix la direcció del famós Sr. *Capilla*. Han ocorregut allí incidents de un caracter cómich de primera forsa. Ja 'ls contarém un altre dia.

Y per xó 'l Sr *Capilla* aguanta ferm, sense [desdir. Fà'l' aprenentatje del Purgatori, ab l' espe-

CARNAVAL (Dibuix d' *Eusebi Planas*).

L'imatje de la alegría
(Desde aquí á la bojería.)

¡PEL BALL!

—¡Senyors y senyoras!.... ¡Compro y vench!

ransa de cumplir los anys reglamentaris, per adquirir l'efectivitat, qu' es la única gloria celestial à que ell aspira.

Ab aquesta esperança reb impropis, xascos, bromas, molestias y fins xiuladas generals y unànimes.—Mes va patir Déu per nosaltres—deu pensar en mitj de aquell martiri de tots los dias, de todas las horas y de tots los instants. Y quan escriurà al Sr. Moret donantli compte de la séva situació angustiosa, estich segur que li dirà: «Padrino mío, si buenas brevas me das, buenos pinchazos me cuestan.»

**

Ultimament, eran molts los alumnos que cregueren que aquell toreig continuu de un catedràtic *novillo* anava à cessar definitivament, ab motiu de treures à oposició la provisió de la classe de Dibuix del natural y antich. L' anunci formal de las oposicions sigué rebut pels alumnos ab la mes gran satisfacció. Y no 'ls dich res si 's posaren contents al averiguar que 's disposavan à disputarse la càtedra artistas tan eminentes y de fama tan sòlida com en Pellicer, pintors tan celebrats com en Garnelo, dibuixants tan experts com en Blanco Coris, y altres y altres candidats de mèrit y prestigi. Pocas vegadas s' havia vist la concurrència de tants primers espasas en unas oposicions.

¿Creuhen vostés que 'l Sr. Capilla 's posaria

trist? Donchs s' equivocan de mitj à mitj. Lo senyor Capilla reya maliciosament per sota 'l nas com riu un candidat ministerial que sense saber ahont cau lo séu districte, ni coneixer à un sol dels electors, ja 's considera ab l' acta à la butxaca, per contar ab l' apoyu del ministre de la Governació.

—Ells que vajin descrismantse —pensaría 'l senyor Capilla— que per lo que respecta à la poma ja veurém qui se la menja.

Aquestas reflexions tan positives no sé si fins alguna vegada varen sortirli de la boca com algú vol suposar; pero encare que no fos aixís: es positíu que li traspuavan per tots els poros. ¿Volen vostés que tot un Sr. Moret permeti que s' inmoli à un séu protegit en aras de un Pellicer, de un Garnelo, de un Blanco Coris, de un Cabrera, ni de un Cristo viu que baixés à la terra à disputar la càtedra? ¿En quina terra som?

**

Y en efecte, à pesar de que las oposicions van ser molt renyidas; à pesar de que 'ls opositors varen fer gala dels séus coneixements y dels séus mèrits artístichs, en los exercicis à que se 'ls obligá, quan vingué l' hora de que 'l Tribunal decidís, designant als que mes s' havian distingit, dels set individuos del jurat, únicament tres votaren en favor de determinats candidats; pero 'ls restants quatre emitiren lo séu vot en blanch.

Y digueren: ¿la majoria vota en blanch? Donchs las oposicions se declaran desertas. Desertas las

oposicions, la vacant deixa de provehirse. Deixada de provehir, que continuí desempenyant la càtedra 'l professor interi. Y com siga que aqueix se diu Capilla.... no hi ha més cera que la que crema à la Capilla.

¿Comprenen ara per qué estava tranquil y reya per sota 'l nas, el protegit mimat del Sr. Moret?

Y després dirán que 'l célebre personatge fosforitero es un apassionat de las flors retóricas únicament. De las flors y de las pomas. Las flors las cultiva pel séu auditori; pero lo qu' es las pomas se las guarda per la familia.

**

L' efecte produhit pel fallo del Jurat declarant las oposicions desertas, ha promogut un escàndol monumental. Candidats de la talla de alguns dels que prengueren part en ellas, tenen mèrits tan universalment reconeguts, ostentan un nom tan respectat, que 'l fet de veure'ls desautorizats desperta un crit de universal protesta. Vegi, per tant, la Diputació provincial si ha arribat l' hora de donar al públich una satisfacció, prenent aquellas midas encaminadas à evitar que la séva Escola de Bellas Arts se converteixi en una Escola de Malas Arts.

Respecte al Sr. Capilla, qual vida de *professor impossible* contarém un altre dia ab tots los séus pels y senyals, no li arrendém la ganancia. De bo-

nasá primeras tots los alumnos de la séva classe, han dirigit una enérgica exposició al director de la Escola manifestant que no hi entraran mentres se 'ls imposi un professor incapás d' ensenyarlos res.

S' ha de reconeixer que 'ls alumnos que aixís s' expressan, tenen cop d' ull y bona punteria.

Pero ¡quí sab!... Si 'l Sr. Capilla, en vista de aquest solemne pebrot, demana instruccions al séu padri aquest es molt capás de respóndreli:

—¿Me comunicas que ja no entra á la classe un sol alumno?... Millor, tonto: menos feyna. Mentres cada més cobris la nómina... *no te metas en más dibujos.*

P. DEL O.

—¡Si hi ajuda!... No es perque jo faig caretas y 'm convé presentarho aixís; pero li asseguro que 'ls días de Carnestoltas fins desempenyan un paper humanitari y moral.

—¿Cóm?

—Autorisantnos per cantar la cartilla á las personas falsas, á las dolentas, á las que 'ns han causat algún perjudici...

—Cabalment per aixó vull disfressarme; per arreglar certs comptes pendents, que ab la cara destapada no saldaria may... A veure, á veure; ensenyim caretas.

—¿Li agrada aquesta?

—Francament, no; té una galta més botaruda que l' altra: semblaria que vaig d' embaixador moro.

D' ACTUALITAT

¿Vols disfressarte?

¿T' empenyas en que 't digni parlant en plata de quin modo y manera pots disfressarte?

Doncas escolta:

suplico no t' enfadis nineta hermosa.

Te treus tota la roba que ton cos tapa, despeninat de modo que 'l cabell caiga: Polvos no 't posis y ¡cuidado no 'n prenguis del que te 'n dongui!

Te 'n vas cap á la Rambla, y un de la *Fulla* 't veu, y fa que 't portin davant lo jutje.

Y al dirte, serio:

—¿Quin disfrás porta?—Digas:
—De diosa Venus.

SALVADOR BONAVÍA.

MAGATZEM DE GARETAS

—Veyám si aquí podré trobar lo que necessito. Voldria una careta... ben divertida.

—Aixó mes aviat es cosa de la persona que la porta. La careta podrá ser ben feta ó mal feta; pero *ben divertida*, may.

—Bé, vosté ja comprén la idea. Jo busco una cosa que xoqui; que fassi gracia.

—¿De qué 's vol disfressar?

—Home, si li haig de dir la veritat, encare no ho sé: tot dependrá de la careta que 'm queda.

—Ja li veig la intenció: vosté vol divertir-se y no sab de quina manera ferho.

—¡Aixó mateix! Jo no m' hi disfressat en ma vida; pero com sento dir á tothom que 'l Carnaval facilita tant y tant la broma, y ajuda á passá 'l rato...

DISFRESSAS

La Jardinera municipal
(Traje que costa mes del que val.)

ALTA SOCIETAT

Tots ells se coneixen,
tots saben qui son....

¡Y 's posan careta!
¡Cosas del gran mon!

—¿Y aquesta altra?

—¿De qué es?

—De mico: es un traje que ajuda molt per fé 'l plaga y esbrincar á la gent.

—Potser sí; pero m' hauria de posar quia, y seria fácil que me la estiressin y hasta potser algú m' hi faria un nus... Busqui un' altra cosa més apropósit.

—Tingui: una de dimoni.

—¡Ca! Está molt desacreditat; ja ningú 'n fa cas.

—¿Y aquesta? Repárla bé...

—¿No es de calavera?

—Si senyor: es una de las que té més salida. Aquesta senmana lo menos n' hi venut quatre-centas.

més natural.

—Désila, désila: un servidor soch casat, y.... vaja, no m' agrada, ni en broma, anar pél món d' aquesta manera. Fos un toro embolat, encarel....

—Donchs prenguin una de criatura. Aquesta, acompanyada d' una gorra de cop, li asseguro que fa tropa.

—No 'm convé. Vestit de criatura, potser la gent m' enviaria á dida....

—¡Calli, home! Una idea magnífica.... N' hi daré una de vella....

—¡Ep! Jo la vull nova.... No estich per desetxos....

—Vull dir una careta de senyora anciana. Miri quina cosa més capritxosa y més....

—¡Uix! Tréguim immediatament aixó del davant.

LA RUA

Diversió que en realitat
pot donarse com á cástich

lo qui ho mira s' hi aburreix
lo qui hi va s' hi mor' de fástich.

—¿Per qué? ¿qué té aquesta màscara?

—¿Qué tel... És la estampa, la copia exacta de la cara de la meva sogra... ¡Hasta aquest senyal d' aquí a la esquerra!... És un nyanyo que jo un dia li vaig fer, tirantli una botina que primer ella m' havia tirat a mí... ¡Deu me 'n guard de posarme aixó damunt de la meva fisomia!... Me sembla que anant ab aquesta careta 'm barallaria ab mí mateix...

—¿Vol aquesta de xino?

—No; fos de japonés, potser sí; pero 'ls xinos reben massa. ¿De qué es aquella d' allá?

—De gos de Terranova.

—Me pensava qu' era de guarda de consúms. A veure, ensenyimela.

—Tingui: ja es bonica, ja!... Una cara de gos, molt ben feta.

—Pero, portant aixó, casi bé hi deu correspondre l' anar de quatre grapas...

—Sempre *vesteïa* més y es més propi; pero com en dias de Carnaval no 's mira prim... Encare que camini dret com una persona, ningú 'l criticará.

—Tot ab tot ¿vol dir que posantme aixó no m' exposo a algún fracás?

—¿Qué vol que li succeheixi? ...

—¿Qué sab un hom!... Anant de gos, poden véuerm los del llas y ficarme al carretó...

—No tingui cuydado: posis collar y bossal, y ningú li dirá res. Lo que hi ha, es alló que deya de la quia y del nus...

—¡Ah! Aixó ray: aniré sense; seré un gos esquat. Nada; ¿quánt val? Diguim l' últim.

—Una pesseta: es preu fixo.

—Si es servit.

—Está bé... Es a dir... ¡ep! Aquesta moneda es dolenta... falsa...

—¿Falsa? ¿dolenta? Ara ray que estém en Carnaval...

—¿Qué? No l' entench.

—Sí, home: fassi ab la pesseta lo que faré jo ab las personas que també son dolentas y falsas... Plantis una careta, y cántili la cartilla...

A. MARCH.

EN LO MANICOMI

Un boig va dir a un altre:—Sens demora vull sortir d' aquest lloch; diuhen que 'ls que aquí 's troban tots son bojos y jo de boig no 'n soch.—
—Veurás, veurás, aixó de boig, sens dupte, deu esse un mal entés porque jo igual que tú dech advertirte que de boig no 'n tinch res.
Aquest palau van solzament construhirlo per los sabis, Ramón y ¡deixa 'ls infelissos que no pensan en llibertat pel mon.
Deu nos guard que algun día entrá intentéssen, puig barrejats... ¡qu' es cas!...
d' ¡escullí 'ls qu' están bons y treure 'ls altres ningú fora capás.

ERRAT.

LA RÚA

Si un dia alguna societat humorística fa un certàmen y ofereix verbi gracia «un ronsal d' or y argent al qui millor descriguí en prosa ó vers la tonteria humana,» fassin una pintura de la Rúa,

y estiguin segurs de que guanyarán lo premi.

¿Quí va inventarla aquesta moda?

Convindria saberho. No per aixecarli una estatueta, sino per portarlo als tribunals y formarli procès per atentat contra 'l bon gust y la tranquilidat de Barcelona.

¡Tres dias de Rúa!... ¡Tres! Lo número sol, ja dona una idea de la perversitat del acte.

Tres claus van clavar a Cristo; tres son los enemichs de l' ànima, tres eran... las fillas d' Elena...

Y tres precisament han de ser los dias de Rúa.

Lo fenómeno es curiós. No hi ha boca que no vomiti pestes y diatribas contra aquesta ridícula xavacanada. Tothom diu lo mateix:

—¡Hauria de suprimirse aixó de la Rúa!... ¡Sembla mentida qu' encare 's conservin aquestas moixigangas!... ¡Aquesta festa es un escarni a la cultura de Barcelona!...

Y a pesar de tot, no volguentla ningú, no defensantla ningú, no agradant a ningú, la Rúa 's fa, las Ramblas s' omplan de gent, y durant las tres tardes tradicionals, no cal que preguntin ahont s' encamina la corrent que pulula per tots los carrers y plassas...

—¡A la Rúa! ¡A la Rúa!—

Las empresas dels tranvías y omnibus treuhen materialment foch pels caixals, declarant que la ditxosa Rúa representa per ellas una perdua de consideració.

Los duenyos de las botigas de la Rambla's queixan de que aquells dias no fan res mes que tragar saliva, rebre moltes visitas y avisar al llauner que 'ls posi 'ls vidres que la gent els ha trencat.

Los municipals maleheixen la Rúa pel excés de feyna que 'ls proporciona.

Los gitanos que venen gossos la detestan porque 'ls obliga a mudar de camp d' operacions.

Los negociants en *paper comercial* y gomats per las mànigas y la cartera han de suspendre 'l tràfic durant tres dias.

¡Fins los pardals, los ignocents pardals de la Rambla, 's queixan de que ab aquell burgit no hi ha manera d' *habitar* en las brancaes dels plátanos!...

¿Quí la sosté, donchs, la Rúa? ¿Quí li dona calor? ¿Quí la ressucita cada any?

¿Las senyoretas qu' omplan los balcones?

No: si ellas van allá es porque hi ha Rúa: si no n' hi hagués no hi anirian.

¿Los que llogan cadiras?

Tampoch. La gent apenas s' assenta, y a pesar de que en efecte de la Rúa n' hi ha per *llogarhi cadiras*, casi ningú 'n lloga cap.

¿Los cotxeros?

Una pila de temps vaig abrigar la creencia de que la punxa venia d' aquesta banda; pero per manifestacions d' un del gremi m' hi convenus del meu error.

—La Rúa—va dirme,—'ns proporciona molt amohino, y si bé aquells dias tenim feyna, després encare 'n tenim molta mes per poder cobrar.—

L' enigma resulta indesxifrable. Tenim una festa de la qual tothom ne diu mal, que no favoreix a ningú... y la festa va sostenintse...

¿Ahont son los que la aguantan?

¡Que surtin, que 's presentin, que treguin la cara!...

Perque si ells expontáneament no ho fan, no 'ns quedarà altre recurs que averiguarho preguntant-ho a la *Societat protectora dels animals*.

Ella que 'ls protegeix, per forsa 'ls ha de co-neixer...

MATIAS BONAFÉ.

CONTRAST

No hi fa res que 's digui Tato, Manena, Guerra, Bombita, Cara-ancha, Gallo, Palmita, Cúchares, Lagarto ó Chato. Salvo raras excepcions sigan formals ó embusteros son sols dihentse toreros objecte de distincions. Lo públich entussiasmat aplausos mil los prodiga y casi no hi ha qui siga avuy día un hisendat. Gasta en cotxes per 'ná aquí trajos bons porta per 'llá, no pensa sino en gastá no sab may lo qu' es patí. Sols desitja poder riure, sols demana ab fruíció passá al mon un rato bó ¡sols ansia poder viure!...

Se troba en un reconet y sens que ningú l' ajudi, un pobre mestre d' estudi rendit del tot per lo fret. Lo govern de la nació li deu ja moltes mesadas y no aixuga las suadas qu' ell dona per l' instrucció. A tal extrém l' ha portat tan inexorable lley que no té ja mes remey que implorar la caritat. Las portas truca ab desvari verdader, y al ser allí tots li responen així: —Germanet, que Deu l' ampari. Veyentse ab tanta disort y que la societat l' olvida ¡maleheix cent cops sa vida y sols desitja la mort.

JOSEPH ARQUER ROVIRA.

LA SUEROTERAPIA CONTRA LA DIFTERIA

CASOS DESGRACIATS

Van transcorreguts alguns mesos que 'ls periódichs polítichs de Barcelona venen plens de gacetillas, remitits y articles donant compte de criaturas que sofreixen difteria y *arrancadas de las garras de lamuerte* ab lo nou tractament del suero de caball. La prensa politico-impresionista no medeix prou acertadament moltes vegadas, las conseqüencias de certs reclams fills, tal volta, de compromisos d' amistat y de prechs hasta llagrimosos dels interesats en negocis científichs. La qüestió es fer veure al vulgo lo que convé tancant la porta á la controversia indispensable en assumptes de ciencia, si volem ser honradament humanitaris; fer altra cosa es pecar de funesta parcialitat.

Lo crédit y propaganda de la sueroterapia contra la difteria 's basan fins ara, en impresionar á la mare que te un filllet ab tacas blanques al coll y sense consultar la opinió del metje clínich desposehit de tota passió, prengui ella la *indicació* irrevocable d' anar á buscar lo suero salvador costi lo que costi. Lo seu cor ha sigut *sabiament* impresionat per lo diari á que está suscrito lo vehí y creu ab fé cega que lo nou remey contra la difteria es un específich infalible. ¿A que donchs consultar á metjes ni á ningú?

La gran massa ignorant en medicina no pot deixar de impresionarse davant d' un remey que tots los diaris en parlan á lo Dulcamara; que veu que 'l metje de San Ger-

vasi de Cassolas, y 'ls de Tarrasa, Manresa y Mallorca presentan casos de curació; las visitas al arcalde de Barcelona ab *presentació* de noy curat de la difteria; que l' hi reseñyan lo gran *meeting* de Cartagena presidit també per l' arcalde y presentant al poble soberá 19 criaturas arrengreradas y salvadas de la mort gracias al suero de caball, tot aixó acompanyat de una xaranga tocant passos dobles, banderolas y calurosos discursos declarant salvadors de l' Humanitat als inventors del remey y casi consagrats sabis per tot un Ajuntament de Cartagena es cosa que trenca 'l cor de qualsevol mare y fa destornillar de riure á tots los que están en lo secret.

També fan certa mella en la gran massa alguns bombos en favor del suero antidiftèrich, y siga ó no casualitat no fa gayres días un periódich diari que te reconeguda fama d' imparcial en la polémica, publicava una comunicació feta á la «Academia y Laboratori de ciencias mélicas» y que fou llegida nada menos que per lo seu digne President Dr. Robert. Era una historia clínich que ocupava quatre columnas del periódich donant compte de un noy curat de la difteria pel suero y que no tenia altre interés ni objec-

CARNAVAL (per T. SALA.)

Galop final.

te segurament que aprofitarse del ilustre nom del seu *Lector*. En cambi un cas tractat per lo mateix remey y seguit de mort y llegit en la mateixa sessió per lo conegut é ilustrat tocolech Dr. Valls, no va mereixer en lo mateix diari mes que quatre lineas.

¡Vaya un puritanisme periodístich!

Si lo laboratoris es proposa gloria populatxera lo camí que porta conduheix á tal éxit; si lo seu propósit es científich s' ha equivocat completament de rumbo y está en perill de fer naufragar una vegada mes la medicina experimental.

Nosaltres que ens hem ocupat altrás vegadas de tal asunto sense entussiasmes prematurs y no hem volgut ser cómplices en elevar á la categoria d' específich lo remey de Roux, tement los fracassos que necessariament devian venir, com han vingut, estém en lo deber de participarlos al públich y, al ferho, consti que no es ab ánimo de *desacreditarlo* sino ab l' esperit de justicia que deu sempre inspirar tot problema humá.

Si la sueroterapia contra la difteria hagués sigut plantejat ab mes prudencia y menos precipitació, tal vegada no correria 'l perill de la vacuna anti-colèrica del any 85 y

aixó que la *Peronospora Barcinonis* venia avalada per un dictámen favorable de la *Real Academia de Medicina de Barcelona*. Aquesta y altrás consideracions y sobre tot lo haber exajerat la nota optimista fan temer que en vista dels fracassos s' exajeri també en sentit pessimista y s' abandoni la experimentació del nou remey de Behering, Kitasato y Roux y que deu acceptarse en la terapèutica científica per la seva proba clínich de bona fé y sense apassionaments, enterant al públich detalladament tant dels cassos afortunats, com ha fet fins ara la premsa com detallant també los cassos desgraciats, tota vegada que volen erigir en jutje sobre tan intrincats assumptos á la opinió pública y no 's preten desviarla portantla en lo terreno del reporterisme interessat.

Alguns entussiasmat partidaris del suero han tingut l' atreviment irreflexiu d' assegurar tant en la premsa com fora d' ella que todas las criaturas atacadas per lo bacilo de Löffler y per lo tant, de difteria, sempre s' curavan ab lo suero. Aquesta afirmació ha sigut, per desgracia, desmentida ab un noyet de 14 mesos anomenat N. Savignac que vivia en lo Passatge de S. Benet, 6, 2.º. Va posarse malalt lo dia 28 de janer últim de difteria, diagnosticada per lo Doctor D. y confirmada per un dels bacteriólechs del Laboratori de Barcelona que s' encarregá per complert del malalt y l' hi aplicá las inyeccions de suero desde 'l primer dia de malaltia. Lo noyet va agravarse diariament hasta que morí de difteria lo dia 4 del actual febrer, al cap de set días d' enmalaltir. De aquest cas va dirse, segons s' assegura, que era un dels cassos típics en que la sueroterapia obraria mes radicalment y sobre tot perque era combatut lo mal en lo seu principi.

Hi ha noticias d' altres cassos desgraciats que no hem pogut recullir y encare que qui ens ho assegura mereix tot crédit, no 'ls consigném per falta de datos mes precisos.

També hem procurat proporcionar-nos y no ha sigut possible obtenirla, la historia clínich del net del President del Consell de Ministres Sr. Sagasta, mort de difteria als 19 mesos y que tothom sab que va ser tractat per las inyeccions de suero llegítim de Roux, practicantlas lo Doctor Mendoza

Lo nostre propósit es y será sempre desvaneixer sugestions inconcients en favor ó en contra de procediments tècnichs y poch coneguts científicament. Los cassos fins ara recullits son insignificants per creures autorisat ningú á proclamar lo suero superior á todas las medicacions conegudas y ab las quals s' ha conseguit disminuir notablement la mortalitat de la terrible difteria.

Un descubrimient ha d' imposarse per la seva veritat, no per l' habilitat de propaganda dels seus descubridors.

DOCTOR MANXIULA.

?

Mentres lo duch cobrava
aquell iních tribut propi del día,
sa filla s' extasiava
ab lo nuvi burlat que li ensenyava
la primera lliadó d' anatomía.

Edificant historia
d' una acció cristiana y meritoria.
Necessito un cassuista que 'm reveli
si la moral de feta tant obscura
es aquell *dent per dent* de la Escriptura
ó 'l tornar bé per mal del Evangeli.

FOLLET.

PRINCIPAL

Dos obras s' han estrenat desde la nostra última revista: la comedieta en un acte: *Los... de Ubeda*; y la sarsuela en dos: *La hija del barba*.

Es la primera una pessa escrita ab cert garbo y amanida ab gran abundancia de xistes y ocurrencias per en Fiacro Irairos. Encare que careix de originalitat entreté y fa riure.

La sarsuela *La hija del barba* de 'n Julián Romea es una pintura animada de las interioritats de la vida de teatro. Está realsada per un argument enginyós y per alguns incidents animats y que revelan molt bona sombra. La mú-

sica es alegre y fácil, de aquella que s' enganxa á l' orella, en especial un schotiss molt escayent. Se distingeixen en l' execució las Sras. Romero y Peris y 'ls Srs. Ortas, Avilés, Miralles y Quero.

LICEO

Dificilment podrá escriures una música mes primorosa, mes elegant, mes fina, mes apropiada que la que va compondre Delibes pera 'l ball mitològich *Sylvia* ó *la ninfa de Diana*. Es tota ella una delicia.

Molt lluny estém ara de aquells temps en que 'ls assumptos mitològichs interessavan al públich, de manera qu' en la época actual de positivisme, artísticament s' ha perdut la fé fins en los deus de la Mitología. Pero quan se troba un músich com l' autor de *Sylvia* que 'ls evoca y 'ls acompanya ab las galas de la seva inspiració fecunda y brillant, no hi ha medi de sustreures al encís que produheix. La moda no hi val; lo bó es bó sempre.

No cal buscar en una partitura tan rica lo mes insignificant vulgarisme: tot en ella es selecte, distingit, afligrant. ¡Y quantas pessos totes á quina millor! Lo valz lent, la pastoral, l' oració, lo famós pizzicato y la grandiosa y pintoresca marxa de Baco, un no sab quina triar. Lo públich, com de costum, no trobant de moment aquells efectes fets ab recepta ab qu' es tan fácil enganyarlo, al principi no va entrar en aqueixa música; pero en las representacions successivas li ha anat agradant cada dia mes, y es mes que segur que al últim acabarà per no volerne sentir d' altra.

L' espectacle bastant regular. En l' acte primer s' ha estrenat una bonica decoració del Sr. Urgellés. Alguns dels

LO CARNESTOLTAS A LA CASA DE LA VILA

—¡Animo, joves! ¡Pescar d' un salt la figuereta, la figuereta!

¡Animo, joves, que no va mal la figuereta municipal!

LO FIGURI DE «LA ESQUELLA»

A sas amables lectoras,
per lo que 'ls puga servi,
LA ESQUELLA DE LA TORRATXA
dedica aquest figurí.

trajos produheixen bon efecte, per mes que alguns altres resultin impropis.

En l'execució s'hi distingeix de una manera notable la primera ballarina Srta. Sozo y 'l mimo y la mima encarregats dels papers de Amintas y de Orión. Las masses treballan ab notable ajust.

Dirigeix l'orquestra ab verdader coneixement de lo que porta entre mans lo distingit mestre Sadurní.

ROMEÀ

Dimars s'estrenà una comedia arreglada á la escena catalana per D. Joseph M.ª Pous, ab lo títol de *Lo diner*.

Consisteix l'argument en lo cambi radical que s'opera en un jove favoregut de repent ab una herencia quantiosa é inesperada. De senzill y simpátich qu'era 's torna fátuo, tirá, ingrát y vanitós. ¡Llástima que 'l cástich que sufreix no siga mes fort y exemplar! La part de fortuna que li roban no basta pera donarli son merescut, ni es digne tampoch de recobrar la má de la seva cusina á qui havia desdenyat,

quan no repará en sacrificarla, cegat per la fatlera d'adquirir un títol de noblesa, per medi del matrimoni. De manera que si l'acció en general resulta interessant y ben tramada, lo desenllás satisfá poch al auditori.

Lo Sr. Pous pinta alguns personatjes ab acert encare que ab poch vigor, ressaltant sobre tots en Gil y 'l criat, que son los mes característichs. Lo diálech es fácil, distingint-se mes per aquesta circumstancia que per la correcció literaria del llenguatge.

L'obra en conjunt va agradar. Sobressurtiren en la seva execució la Sra. Parrenyo, y 'ls Srs. Goula, Soler, Capdevila, Serraclara y Pinós, sent cridats tots ells á l'escena, en companyia del autor, al final de tots los actes.

Dissapte funció á benefici del administrador Sr. Franqueza, posantse en escena 'l drama de Dumas *La dama de las camelias*, de la qual la Sra. Mena'n fa una creació, y per primera vegada en aquest teatro la popular comedia *Zaragüeta*, baix la direcció del primer actor D. Teodoro Bonaplata.

Aixó vol dir que demá 'l *Teatro Romea* estarà plé á vessar.

TIVOLI

Lo diumenje passat tarde y nit funció d'ópera: á la tarde *Ernani* y á la nit *Rigoletto*.

En la primera debutá la soprano Sra. Bérjuli, la qual posseheix notables condicions vocals y una figura molt simpática; y en la segona 's feren aplaudir ab justicia la Sra. Wermes y 'ls Srs. Simonetti y Mestres.

NOVEDATS

Redoma encantada cada dia, y 'ls de festa aparició del cartell, consol de las empresas, anunciant que quedan despatxadas totas las localitats.

Dilluns va donarse aquesta màgica á benefici de la Senyora Palá, la qual alcansá molts aplausos y sigué obsequiada ab valiosos regalos pels seus amichs y admiradors.

S'ha posat en estudi en aquest teatro lo nou drama de D. Joseph Amat y Campmany, titulat *Llós que no lliga*.

Segons las noticias que 'n tenim l'obra está basada en un cas jurídic molt original y sumament dramátich, per lo qual es probable que dongui lloch á animadas discussions.

CATALUNYA

La novedat de aquest teatro ha sigut l'exhibició del calculista *Inaudi*. Lo que fa, ab una senzillés pasmosa, correspón de plé al seu apellido... perque es realment *inaudit*. ¡Quina manera d'encastárseli 'ls números al cervell!... ¡Y quina rapidés pera calcular, realisant en un tancar y obrir d'ulls las mes difícils operacions aritméticas!

Los periódichs havian parlat de Inaudi com de un fenómeno sens rival; pero la realitat deixa endarrera totas las ponderacions.

Podrán los sabis explicar de la manera que vulguin ó sápigam la causa de unas tan raras com extraordinarias facultats; pero 'l públich las veurá sempre ab assombro.

N. N. N.

CARNAVAL

A mon bon amich Joseph Serradell

¡Visca la gresca!... ja som
en lo temps de Carnaval,
ja torném á sé altra volta
en lo més mes curt del any.
Aquest mon es un fandango
y aquell que no 'l vol ballar
es un tonto, vinga gresca
ara qu'estém bons y sans
que la joventut ens passa
com un caball desbocat.

Apa, ninetas, dansém
que ja som al carnaval,
época en que l'hermosura
ressalta molt mes que may;
alsém la copa ben plena
del més espumós xampany

y brindém per l'alegría
que 'ns fa 'l cor esbategar.

Disfrutém que ara som joves
y aquest temps es molt preuhat,
mes per xó portém lo freno
sempre ajuntat á las mans,
perque en mitj de l'alegría
es fácil descarrilar.

¡Quántas ninetas saladas
en son enginy confiant
ensimismadas s'olvidan
pel delectós carnaval,
de posá 'l freno en lo punt
que convindría enfrenar!...
¡Quántas per estratagema
ó creyent falsos ayments
carregan lo mort ¡pobretas!
y no 'l poden descargar
hasta 'l temps de las castanyas,
tres trimestres puntuals!

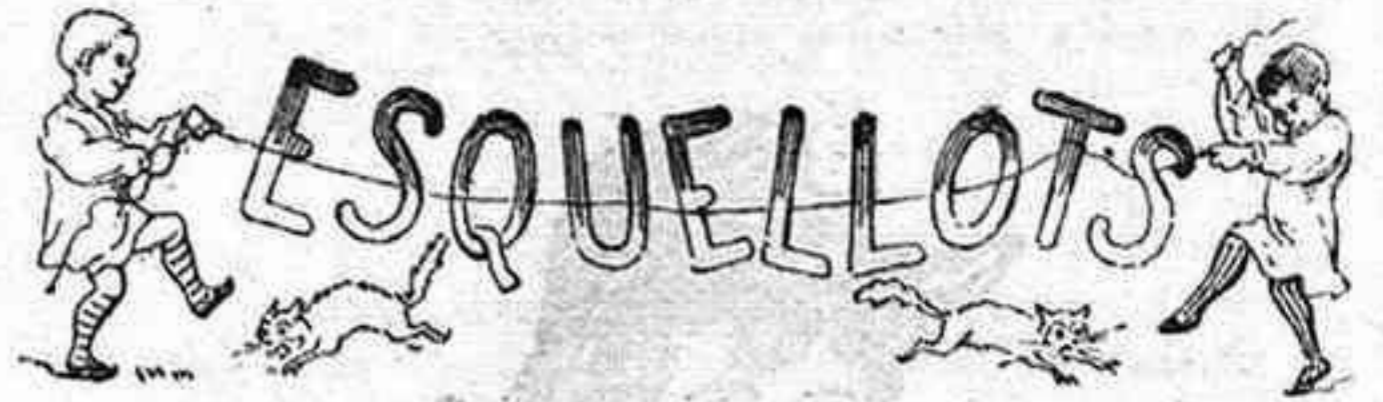
EMILIO SUNYÉ.

BACANAL

¡Salta, embriá gat, desfés tas rossas trenas!...

La vida ha d'aná així:
avuy tot es bullici y saragata
demá.... ¡torna á cusí!

A la una de la tarde del dimars, en plé passeig de Gracia y davant de una numerosa concurrència, l'*Insensat del Diluvi* encare no ben convallescent de un atach de deliri que s'havia traslluhit en un sueltó publicat en la edició del dematí del mateix periódich, vá ser objecte de un tractament molt apropiat que tal vegada servirá per retornarli la salut perduda.

En efecte, 'l Sr. D. O., redactor de *La Publicitat*, considerant que un malalt tan denarít, decaigut y trencadís no resistiría 'ls medicaments enérgichs que s'emplean en certs cassos ab las personas que son homes, li vá aplicar una dutxa abundant d'escupinadas, que li posá la cara feta un regalím. L'*Insensat* va rebre aquest obsequi ab tota la mansuetut de un malalt de bona pasta.

Es curiós lo que 'ls passa als homes del *Diluvi*: entre la saliva propia que 'ls fá tragar la *Esquella* com á remey intern, y l'escupina agena que 'ls suministra exteriorment un dels mes distingits redactors de *La Publicitat*, prompte's podrá veure quins efectes produheix aquest nou sistema curatiu, rival del que usa en Kneipp, y que bé podría titularse la *salivoterapia*.

**

Algú suposa que la dutxa del Passeig de Gracia portará conseqüencias.

¿Preguntan qui serán los padrins y ahont s'efectuará 'l lance?

Fugin de aquí: no siguin plagas. No son de aquesta índole 'ls resultats que s'esperan. Segons noticias la cosa quedarà reduhida á reunir-se 'l cos de redactors del *Diluvi*, y en aquesta junta l'*Insensat*, sense perdre 'l caràcter de director interí del periódich en ausencias y enfermetats del senyor Laribal, será nombrat ademés *escupidora de la Redacció*.

Lo catedràtich interí de dibuix natural y antich de la Escola provincial de Bellas Arts se diu senyor Diaz de Capilla.

Dada l'actitut resolta dels séus alumnos, que acudiren en massa á l'estació á rebre al Sr. Pellicer, derrotat en las famosas oposicions de Madrid, y que ademés están decidits á no tenir mes tractes ab aquell paniaguat de un ex-ministre, losenyor Diaz de Capilla, haurá de modificar la partícula que figura en lo séu apellido.

A lo menos avuy com avuy s'anomena Sr. Diaz en Capilla.

Los empresaris de las plassas de toros de Valencia, Zaragoza y Barcelona s'han fusionat peexplotar l'espectacle en las tres capitals de la antigua confederació aragonesa.

Prenguin nota 'ls catalanistas y vegin per ahont havia de venirnos lo restabliment de l' armonia entre 'ls tres antichs pobles confederats. Per medi de la tauromàquia.

Apenas anunciat l' intent del govern de posar a sou als registradors de la Propietat, quedantse l' Hisenda ab los emoluments que percibian, un funcionari de la carrera, deya tot indignat:

—Desde avuy me faig socialista. Proudhon tenia rahó: la propietat es un robo.

¡Quina discussió mes empenyada la que vá sostenirse en l' Academia de Jurisprudencia sobre si s' havia de demanar que l' estatua del Sr. Alonso Martinez no figurés en lo Palau de Justicia, ó si era millor no pendre cartas en aquest assumpto!

Renyida sigué la discussió, y la votació mes renyida encare. La solució de no ficarse pera res en materias escultóricas sigué adoptada sols per dos vots de majoria, contra 36 que 's mostraren adversaris del Sr. Alonso Martinez, autor del Códich Civil, y diputat á Corts que sigué moltes vegadas per Cervera, la terra dels butiflers.

Pero avants de arribar á aquest resultat se pronunciaren discursos en gran, discursos kilométrichs ardorosos, apassionats.

No en vá tots los oradors son advocats: es á dir *discursayres* de ofici, y ja es sabut que may están tant contents com quan poden manejar la *sin hueso*.

¿Per qué de l' Academia de Jurisprudencia no se 'n ha de dir Academia de la llengua?

Preparatius.

Promet veures molt concorregut lo ball de máscaras organiat pel Círcul Artístich, y que s' donará 'l pròxim dilluns en lo Teatro Lírich.

Lo local estarà adornat ab gust y riquesa tal com sols saben ferho 'ls artistas barcelonins. Y es segur que las principals famíllas de Barcelona acudirán á un acte, qu' es l' única nota hermosa del Carnaval Barceloní.

També la Societat Catalana de Concerts, prepara una serie de audicions en lo mateix teatro Lírich; que ja per endavant paladejan nostres filarmónichs.

Pera dirigir los concerts ha sigut contractat lo jove compositor francés Vincent d' Indi, una de las personalitats mes celebradas de la moderna escola mnsical. En los cinch concerts se proposa donar á coneixer obras de tots los istils y de totas las épocas, desde Lully y Rameau fins als més atrevits modernistas dels nostres dias.

Concerts de comparació.... ¿qué mes volen los filarmónichs barcelonins sempre tan aficionats á comparar?

L' escena en un café de la Rambla á la matinda del dissapte.

Dos *gentlemens* s' embesteixen á bastonadas. Y tothom, com es natural, recordantse de Quevedo, pregunta:—¿Qui es ella?

Ella es una artista de nacionalitat francesa. Y si bé 's considera no pot donarse res mes lógich que aquella agarrada.

Perque l' artista de primer vá *fraparlos* un á un, y despres res te d' extrany que tots dos se *frapessin* mútuament.

Efectes del *magnetisme galan*.

Ja feya massa temps que no 's gastava un cén-

tim en las obras interrompudas del Palau Real del Parch, quan á la Comissió de Foment se li ha ocorregut proposar que 's treguin á subasta traballs de mestre de casas, per valor de 42,781 pessetas.

Aixó vol dir que torna á obrirse aquell pou sense fondo que s' ha englutit tan grossos caudals de la ciutat.

Será precis, donchs, que Barcelona obri uns ulls com unas taronjas, perque, segons resa un adagi degudament aumentat *en comer, rascar y derrochar, todo es empezar*.

Ja era hora de que 's tragués lo mal efecte que produhia 'l veure que s' omplia 'l pit dels moros de l' embaixada de creus de Isabel la Católica.

Sens dupte en senyal de desagravi al catolicisme, se 'n acaba de donar una al mestre fuster don

DISFRESSAS

Fabricant de nobles.

Joséph Llorens y Riu, secretari perpétuo de Cau ferrat y un dels membres mes actius de la Congregació de la Esperansa.

No todas las creus de Isabel la Católica han de ser pels enemichs de nostra Santa Religió, haventhi cristians de tan bona fusta, com lo digne arcaalde de barri del districte de l' Audiencia.

Lo número extraordinari que publicarà demà 'l nostre estimat company de glories y fatigas *La Campana de Gracia* es molt notable, y estém segur, que tant pel text com pels dibuixos cridarà poderosament l' atenció del públich.

Y no dihém res més, porque no 's cregui que 'ns impulsa una mira interessada.

Un modelo de precisió sintáxica que recullo en *El Noticiero Universal*:

«La lluvia y pedrisco de ayer han influido en la temperatura que se ha sentido hoy en esta ciudad, siendo bastante fresca y haciendo suponer que la piedra CAÍDA EN BARCELONA ha sido mayor en cantidad en las cercanías.»

MASCARON PERMANENT

Aquest pobre no 's disfressa per celebrá 'l carnaval li basta ab surtir de casa ab lo seu traje usual.

Aixó no es possible, porque la pedra que á Barcelona vá caure á Barcelona vá quedar-se. ¡Ey! A no ser que 'l *Noticiero* 'm demostri lo contrari.

Uns apreciables suscriptors de Girona 'ns han enviat un puro de déu céntims comprat en un dels estanchs de la immortal ciutat, que desitjariam que tothom pogués veure'l y examinarlo, pera formar-se una idea del bon humor que gasta *La Tabacalera*. Quant está tant de broma, senyal que 'ls negocis li anirán molt bé.

Lo tal puro, en lloch de tripa té un manyoch de pels, mes gros que 'ls que forman lo venerable tupé del Sr. Sagasta.

La Tabacalera deu pensar:—Lo molt pel porta alegría.

Grans éxits han obtingut las dos audicions que del poema *La nit al bosch* de Apeles Mestres, música del mestre Rodoreda, s' han donat los dos últims diumenjes en lo gran saló del Palau de Bellas Arts.

L' obra es realment sentida; está impregnada tota ella de íntima poesia, y sempre que s' executi bé y ab los grans elements ab que s' ha fet en las dos ocasions citadas, despertarà l' entussiasme del públich.

Dimars, la «Societat de las Escolas francesas gratuitas» donará 'l seu acostumat ball de máscaras, á benefici de tan hermoste institució.

Com cada any l' éxit d' aquesta festa va en augment, la comisió organísadora, á fi de complaure á la concurrencia, ha determinat donar lo ball en lo Gran teatro del Liceo.

No cal dir, donchs, que tant per la importancia del lloch com per las simpatias que té á Barcelona la *Societat francesa*, lo ball de dimars será sens dupte una de las notas mes bonicas é interessants del present Carnaval.

Preten el *Diluvi* del dimars que nosaltres escribím ab los peus.

Tal vegada tingui rahó, y ningú ab mes autoritat que 'l *Diluvi* pot afirmarho.

¡Ha tastat tantas vegadas la punta de la nostra bota!

Eco cómich de un periódich extranger:

Un missioner inglés pregunta á un individu del Africa central:

—¿A qui t' estimas mes: als inglesos ó als portugueses?

—Als inglesos.

—Lo missioner fregantse las mans:

—Molt bé: ... Molt bé....

—Si senyor: los inglesos tenen la carn molt més tendre que 'ls portugueses.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Es-com-bra-da.*
- 2.ª ID.—*Do-ro-te-a.*
- 3.ª CONVERA.—*Cosme.*

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona.—Correu - Apartat, número 2

Demá dissapte sortirá
 NUMERO EXTRAORDINARI
 DE
La Campana de Gracia

TEXT ESCULLIT Y AMENO,
 profusió de dibuixos y caricaturas

DE
 Moliné, Mestres y Miró

Y LO RETRATO DE

DON MANUEL RUIZ ZORRILLA

8 páginas 10 céntims

José Maria de Pereda

PEÑAS ARRIBA

1 tomo 8.º mayor Ptas. 4'50

Francisco Pi y Margall

LAS LUCHAS DE NUESTROS DÍAS

1 tomo 8.º Ptas. 4

Gabriel Briones

CUENTOS

1 tomo 8.º Ptas. 2

B. Pérez Galdós

LOS CONDENADOS

Drama en tres actos y en prosa. Ptas. 2

Juan Valera

LA BUENA FAMA

1 tomo 8.º Ptas. 3

José Anselmo Clavé

FLORES DE ESTÍO

1 tomo en 4.º encuadernado Ptas. 4

Antonio R. López del Arco

TOTUM REVOLUTUM

1 tomo 8.º | (PROSA Y VERSO) | Ptas. 2'50

José Feliu y Codina

MIEL DE LA ALCARRIA

Drama en tres actos y en prosa. Ptas. 2

EPÍGRAMAS ESCRITOS É ILUSTRADOS por Apeles Mestres, 1 tomo 8.º, Ptas. 1

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuu, ó bé, en sellos de franqueig al editor López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém d' extravíos, no remetent además 3 rals pel certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

UNA PREGUNTA

¿Qué es més ridícul? ¿Lo carnestoltas d' aquests tres dias, farsits d' engany,

ó la diabólica mascarada que la gent seria va fent tot l' any?

4.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Las claus de Girona.*

5.ª CADENA DE PUNTS.— P O P
O L I
P I A N O
N A P
O P E R A
R I N
A N T O N
O L L A
N A S

6.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Ramon.*

7.ª GEROGLÍFICH—*Entre Hostafranchs y Collblanch, Sans*

XARADA

Arrimats á l' ampla soca de una tot, camí del Prat, s' estavan la Dos-hu-inversa y en Tres-dugas conversant.

J. ORATAM ALLIV.

ANAGRAMA

Per Tot, en Tot y un company celebraren com cada any llur festa tradicional; empró, van, aquesta anyada anar á fer la menjada «Al nuevo Continental.»

J. O. R.

ROMBO

Primera ratlla vertical y horisontal, consonant.—Segona: part del globo.—Tercera: nom de dona.—Quarta: vehicul.—Quinta: manifestació de alegria.—Sexta: nom de dona.—Séptima: vocal.

X. X. X.

GEROGLÍFICH

X
VAL
LI
1

J. PLANAS.

Barcelona.—A. López Robert, impresor.—Asalto. 63